

การจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกที่มีต่อ
ความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
LEARNING MANAGEMENT BASED ON SQ4R TECHNIQUE WITH
GRAPHIC ORGANIZERS TOWARDS READING ABILITY
OF GRADE 2 STUDENTS

¹ภาสกร วงศ์กระจ่าง และ ²มนตรี เด่นดวง

¹Passakorn Wongkrajang and ²Montree Danduang

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ประเทศไทย
Songkhla Rajabhat University, Thailand.

¹64g1912012@parichat.skru.ac.th

Received: September 14, 2023; **Revised:** November 20, 2023; **Accepted:** December 6, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนและหลังเรียน (2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกกับเกณฑ์ร้อยละ 80 (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/3 ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนमानะศึกษา จังหวัดยะลา จำนวน 1 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 30 คนได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิก 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความและ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านจับใจความหลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

¹ นักศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

² อาจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : วิธีการสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ผังกราฟิก การสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิก

Abstract

The objective of this research is first to compare the ability of Grade 2 students' in the main idea reading by using the SQ4R technique of learning management with a graphic diagram between the pre-test and post-test. Second, to compare the ability of Grade 2 students' in the main idea reading after using the SQ4R technique for learning management with a graphic diagram by the 70 percent criteria. Third, to study the Grade 2 students' satisfaction with using the SQ4R technique for learning management with a graphic diagram. The sampling group used in this research is Grade 2/3 students in the 1st semester of the academic year 2023. Mana Suksa School, Yala, has a classroom with a total of 30 people. The sampling group was obtained at Cluster Random Sampling. The instruments of this research consist of the SQ4R technique for learning management with a graphic diagram, the main idea reading ability test, and the satisfaction questionnaires. The statistics used in this research are average, standard deviation (SD), and T-test. The research shows that, first, the ability of Grade 2 students to read the main idea by using the SQ4R technique for learning management with a graphic diagram in the post-test was higher than the pre-test with statistical significance at level 0.5. Second, the ability of Grade 2 students to read the main idea by using the SQ4R technique for learning management with a graphic diagram was higher than the 80 percent criteria with statistical significance at level 0.5. Third, the Grade 2 students' satisfaction with using the SQ4R technique for learning management with a graphic diagram was at its highest level.

Keywords: SQ4R technique, Main idea reading ability, graphic diagram, SQ4R technique teaching with a graphic diagram

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลกยึดมั่นการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมอง และพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 4-8)

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้นั้น จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้และสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตโดยการนำกระบวนการต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลการจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การรู้จักปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักการหลีกเลี่ยงจากพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ทั้งหมด 5 สาระ ดังนี้ สาระที่ 1 การอ่านสาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งการเรียนรู้การอ่านได้กำหนดไว้ว่า การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 1-4)

การอ่านมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง มนุษย์จำเป็นต้องใช้การอ่านในการติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจกับบุคคลอื่น สามารถนำความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ มาใช้ในชีวิตรประจำวันและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ดังนั้น การอ่านจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งในการเรียนรู้ เพราะในการเรียนวิชาต่าง ๆ ทุกระดับต้องอาศัยความสามารถในการอ่าน เพื่อเข้าใจ

เนื้อหาความรู้และจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ จะต้องรู้หลักการหรือวิธีการอ่านตั้งแต่ขั้นเริ่มต้น คือ อ่านคร่าวๆ อ่านได้เร็ว อ่านแล้วย่อความสั้น ๆ ได้ จนเกิดความชำนาญในการอ่านสามารถอ่านได้ทุกเรื่องทุกเวลาทุกสถานที่และใช้เทคนิคการอ่านเพื่อคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ผู้อ่านจะต้องเข้าใจปรัชญาและข้อคิดเห็นของผู้แต่ง ผู้อ่านจะต้องใช้ความคิดสติปัญญาขั้นสูงสุด ต้องใช้ความคิดตามไปด้วย อ่านซ้ำ ๆ อย่างระมัดระวังต้องอาศัยประสบการณ์ใคร่ครวญหาสาเหตุต้องจดบันทึก ชีตเส้นใต้หรือทำเครื่องหมายเตือนความจำไว้ ต้องจับใจความสำคัญให้ได้ สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2542 :168) เนื่องจากการอ่านจับใจความเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่นักเรียนใช้สำหรับเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ รอบตัว สมถวิล วิเศษสมบัติ (2554 : 73) กล่าวว่า ครูผู้สอนควรมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญ รู้เรื่องราวของข้อความที่ได้อ่านและสามารถอ่านได้รวดเร็ว ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความรู้มาก และการอ่านจับใจความสำคัญนั้นผู้เรียนจะต้องรู้ว่าเรื่องที่ตนอ่านนั้นมีความสำคัญอยู่ที่ใด ต้องรู้จักสังเกตโครงเรื่อง ข้อความประโยคในเรื่องที่จะนำไปสู่ข้อสรุปของเรื่อง การฝึกให้ผู้เรียนรู้จักกันหาสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสรุปเรื่องราวหรือใจความสำคัญได้ดียิ่งขึ้น และถ้าฝึกฝนเป็นประจำ จะทำให้ผู้เรียนมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี

อย่างไรก็ตามแม้ว่าการอ่านจับใจความจะมีความสำคัญ แต่การสอนการอ่านจับใจความก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จ ยังพบว่า นักเรียนไม่สามารถอ่านจับใจความได้ เกิดจากสาเหตุการขาดทักษะการอ่าน ไม่ได้รับการฝึกฝนการอ่าน อย่างสม่ำเสมอ สื่อที่ใช้ในการฝึกทักษะยังไม่เพียงพอ อีกทั้งนักเรียนไม่ได้มีนิสัยรักการอ่าน สอดคล้องกับผลการวัดและประเมินความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2564 ของโรงเรียนมานะศึกษา จังหวัดยะลา (โรงเรียนมานะศึกษา, 2564: 32-34) พบว่า นักเรียนที่มีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป ในปีการศึกษา 2563 มีร้อยละ 65.75 ในปีการศึกษา 2564 ร้อยละ 67.75 และ ในปีการศึกษา 2565 มีร้อยละ 70.95 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ว่านักเรียน จะต้องมีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนระดับดีขึ้นไปร้อยละ 75 ส่งผลให้สาระการอ่านเป็นสาระที่โรงเรียนควรเร่งพัฒนา จากรายงานการประชุมประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนมานะศึกษา,(2564: 22) พบว่า ครูผู้สอนมีความเห็นตรงกันว่าปัญหาการอ่านจับใจความของนักเรียน มาจากผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานในเรื่องการอ่านจับใจความน้อย ขาดความเข้าใจ ขาดทักษะความรู้ในเรื่องการอ่านจับใจความ นักเรียนไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนเท่าที่ควร เพราะไม่มีเทคนิคที่จะช่วยฝึกทักษะการอ่านจับใจความและกระบวนการคิดที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและประหยัดเวลาในการเรียนรู้ นักเรียนได้รับมอบหมายงานให้ทำแบบซ้ำซาก แบบฝึกหัดไม่ครอบคลุมเนื้อหาและไม่น่าสนใจ อีกทั้งไม่ได้เรียงลำดับตามความยากง่าย และความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถไม่เท่ากันเมื่อครูไม่มีเทคนิคในการสอนหรือใช้สื่อและนวัตกรรมที่ไม่น่าสนใจหรือไม่ใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน จึงทำให้ผู้เรียนไม่สนใจที่จะเรียนรู้ในเรื่องที่ครูสอน

จากสภาพปัญหาข้างต้น การจัดการเรียนการสอนอ่านให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความของเรื่องที่อ่านได้นั้น มีหลากหลายแนวคิดทฤษฎีและหลากหลายวิธีสอนที่จะช่วยแก้ไข

ปัญหาการอ่านและพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ซึ่งวิธีสอนที่สามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนวิธีหนึ่ง ได้แก่ วิธีการสอนอ่านแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ เป็นวิธีการสอนอ่านที่ส่งเสริมการอ่าน การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีขั้นตอนการสอนที่ชัดเจน มีวิธีการกำกับกับการอ่านของนักเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์จากขั้นต่าง ๆ วิธีสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ เป็นวิธีการสอนอ่านที่พัฒนามาจากการสอนอ่านแบบ เอส คิว ทรี อาร์ โดย Robinson (1961, อ้างถึงในกานต์ธิดา แก้วกาม, 2556: 4-5) ได้เสนอวิธีสอนอ่านแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ มีขั้นตอนในการจัดกิจกรรม 6 ขั้นตอน คือ 1) Survey (S) การสำรวจเพื่อให้เห็นภาพกว้าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน 2) Question (Q) การตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน 3) Read (R) การอ่านเพื่อค้นหาคำตอบให้แก่คำถามที่ตั้งไว้ 4) Record (R) การทบทวนอ่านซ้ำอย่างรอบคอบ 5) Recite (R) การเขียนสรุปใจความสำคัญด้วยภาษาของตนเอง 6) Reflect (R) การวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งในประเด็นที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย โดยมีการเพิ่มขั้นตอนบันทึก (Record) หลังจากนักเรียนได้อ่านบทอ่านและเปลี่ยนขั้นตอน การทบทวน (Review) เป็นขั้นตอนให้นักเรียนได้วิเคราะห์บทอ่าน (Reflect) จะเห็นได้ว่าวิธีการสอนอ่านแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ เป็นวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญได้ สอดคล้องกับพิบูลย์ ตัญญบุตร (2557: 3) ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรีมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ รัตมณี พิบูลย์ (2560: 40) ได้ศึกษาผลการใช้วิธีสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดสงขลา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน จับใจความของนักเรียนหลังเรียนจากวิธีสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาจะเห็นได้ว่า นักเรียนยังขาดความสามารถในการอ่านจับใจความ เกิดจากสาเหตุการขาดทักษะด้านการอ่าน ไม่ได้รับการฝึกฝนการอ่านอย่างสม่ำเสมอ ไม่เป็นระบบขาดขั้นตอนที่ชัดเจนหากปล่อยให้ปัญหาดังกล่าวดำเนินต่อไปเช่นนี้จะส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นทำให้ไม่บรรลุตามความมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ วิธีการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกจึงเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้อ่านสามารถเก็บเนื้อหาสาระของเรื่องที่อ่านได้ รวมทั้งเข้าใจจุดมุ่งหมายของเนื้อเรื่องที่อ่านและค้นหาสาระสำคัญของเรื่อง ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิก เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน จับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและบรรลุตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนและหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกกับเกณฑ์ร้อยละ 80
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิก

วิธีดำเนินการวิจัย

การจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กล่าวไว้ตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมานะศึกษาจังหวัดยะลา จำนวน 5 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 119 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนมานะศึกษา จังหวัดยะลา จำนวน 1 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 30 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหาจากหนังสือเรียนภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การอ่านเพื่อชีวิต โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกจำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมจำนวน 8 ชั่วโมง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3 ชนิด ดังนี้

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิก จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง

3.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ ซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ วัดก่อนเรียนและหลังเรียน

3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิก จำนวน 15 ข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความ โดยใช้สถิติ t-test

4.2 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกกับเกณฑ์ร้อยละ 80

4.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิก

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิก (n=30)

ความสามารถในการอ่านจับใจความ	คะแนนเต็ม	ก่อนการจัด การเรียนรู้		หลังการจัด การเรียนรู้		t-test
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
การแปลความ	10	3.60	1.33	8.70	1.44	20.813*
การตีความ	10	2.90	1.09	8.20	1.67	
การขยายความ	10	3.20	1.58	8.73	1.14	
รวม	30	9.70	2.69	25.63	3.20	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิก สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 25.63 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 9.70 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกกับเกณฑ์ร้อยละ 80

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกกับเกณฑ์ร้อยละ 80 (n=30)

ความสามารถการอ่านจับใจความ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	SD	เกณฑ์ร้อยละ 80	t
แปลความ	10	8.70	1.44	8	2.659*
ตีความ	10	8.20	1.67	8	0.656
ขยายความ	10	8.73	1.14	8	3.515**
รวม	30	25.63	3.20	24	2.796*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยหลังการจัดกิจกรรม ($\bar{X}$ เท่ากับ 25.63) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิก

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิก (n=30)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านครูผู้สอน	4.66	0.67	มากที่สุด
ด้านเนื้อหา	4.76	0.57	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนรู้	4.75	0.51	มากที่สุด
ด้านสื่อการสอน	4.73	0.61	มากที่สุด
ด้านการวัดและการประเมินผล	4.80	0.45	มากที่สุด
รวมทั้งหมด	4.74	0.56	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิก รวมภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ เท่ากับ 4.74 SD เท่ากับ 0.56) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ เท่ากับ 4.80 SD เท่ากับ 0.45) รองลงมาคือ ด้านเนื้อหา ($\bar{X}$ เท่ากับ 4.76 SD เท่ากับ 0.57) ด้านการ

จัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ เท่ากับ 4.75 SD เท่ากับ 0.51) ด้านสื่อการสอน ($\bar{X}$ เท่ากับ 4.73 SD เท่ากับ 0.61) และด้านครูผู้สอน

อภิปรายผล

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาความสามารถ ในการจับใจความของนักเรียนร่วมกับการใช้ผังกราฟิกตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้ 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสำรวจเนื้อหาของเรื่องที่อ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญ ของเรื่องนั้นผู้สอน ได้มอบหมายให้นักเรียนอ่านคำใหม่และความหมายของคำศัพท์จากบัตรคำและบัตรภาพ และร่วมกันคาดเดาเหตุการณ์ที่คิดว่าเกิดขึ้นในเรื่องก่อนที่นักเรียนจะอ่าน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียน อยากอ่าน 2) ขั้นตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน ผู้สอนได้ดำเนินการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนค้นหา คำตอบระหว่างที่นักเรียนกำลังอ่าน 3) ขั้นอ่านเพื่อจับใจความและจับประเด็นสำคัญเพื่อค้นหา คำตอบ ผู้สอนได้ให้นักเรียนช่วยกันอ่านเรื่องที่กำหนดให้พร้อมกันโดยครูเป็นผู้ร่วมสังเกตการอ่าน ของนักเรียนอย่างใกล้ชิด 4) ขั้นจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ผู้สอนได้ให้นักเรียนจดบันทึกด้วยตนเอง ในสมุด ซึ่งใช้ในการตอบคำถามที่กำหนดให้ 5) ขั้นสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ให้นักเรียน สรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านตามความเข้าใจของตนเอง โดยเขียนสรุปเป็นผังกราฟิก ซึ่งกำหนดให้นักเรียนสรุปเป็นผังความคิดซึ่งจะต้องแสดงความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่าง ๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างของภาพรวม ซึ่งถ้านักเรียนยังสรุปไม่ได้ให้กลับไปอ่านซ้ำอีกครั้ง และขั้นสุดท้าย 6) ขั้นทบทวน วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นในขั้นนี้ นักเรียนจะต้องออกมา นำเสนอผลงานของตนเองเกี่ยวกับการสรุปใจความสำคัญเป็นผังความคิด และสนทนาซักถาม นักเรียนถึงความแตกต่างระหว่างของตนเองและเพื่อนที่ออกมานำเสนอ จากขั้นตอนดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าความสามารถในการอ่านจับใจความหลังการจัดการเรียนรู้ด้วย สอดคล้องกับ แนวคิดของ สุนทร สันธพานนท์ (2554 : 224) กล่าวถึง วิธีสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ เป็นการสอนซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่เขาคาดว่าจะรู้จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจแนวคิด ของเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว จดจำได้ดี และทบทวนเรื่องราวที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2549 : 67) ได้กล่าวถึง ผังกราฟิกเป็นแบบ ของการสื่อสารเพื่อใช้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นระบบมีความเข้าใจง่าย กระชับ กะทัดรัด ชัดเจน ผังกราฟิกได้มาจากการนำข้อมูลดิบ หรือความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาทำการจัดกระทำข้อมูลในการจัดกระทำข้อมูลต้องใช้ทักษะการคิด เช่น การสังเกต การเปรียบเทียบ การแยกแยะ การจัดประเภท การเรียงลำดับ การใช้ตัวเลข เช่น ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และการสรุป เป็นต้น จากนั้นจึงมีการเลือกแบบผังกราฟิกเพื่อนำเสนอข้อมูลที่ จัดกระทำแล้วตาม เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้นำเสนอต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถการอ่าน จับใจความภาษาไทย ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โดยใช้เทคนิค SQ4R ของพรพรรณ พูลเขาล้าน (2563 : 34) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับเทคนิค SQ4R สูงขึ้นหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ซึ่งขั้นตอนการสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสำรวจเนื้อหาเรื่องที่อ่าน 2) ขั้นตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน 3) ขั้นอ่านเพื่อจับใจความและจับประเด็นสำคัญ 4) ขั้นจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ 5) ขั้นสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน และ 6) ขั้นทบทวน วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็น โดยขั้นที่หนึ่งจะเป็นการอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง การอ่านในขั้นนี้ไม่ควรใช้เวลานานเกินไป การอ่านคร่าว ๆ จะช่วยให้ผู้อ่านเรียบเรียงแนวคิดต่าง ๆ ได้ ขั้นที่สองการตั้งคำถาม จะทำให้ผู้อ่านมีความอยากรู้อยากเห็น ดังนั้นจึงเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น คำถามจะช่วย ให้ผู้อ่านระลึกถึงความรู้เดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ขั้นที่สามการอ่านข้อความในบท หรือตอนนั้น ๆ จำอย่างละเอียดและในขณะเดียวกันก็ค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ได้ตั้งไว้ ในขั้นนี้ จะเป็นการอ่านเพื่อจับใจความและจับประเด็นสำคัญโดยแท้จริง ขั้นที่สี่ให้ผู้เรียนจด บันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้อ่านจากขั้นตอนที่สาม โดยมุ่งจดบันทึกในส่วนที่สำคัญและสิ่งที่จำเป็น โดยใช้ข้อความอย่างรัดกุมหรือย่อ ๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน ขั้นที่ห้าให้ผู้เรียนเขียนสรุปใจความสำคัญ โดยพยายามใช้ภาษาของตนเองถ้ายังไม่แน่ใจในบทใดหรือตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่ ขั้นที่หกให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นใน ประเด็นที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือความคิดเห็นไม่สอดคล้อง (ธารทิพย์ แก้วเหลี่ยม, 2553: 31) อีกทั้งการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกเป็นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน เป็นการอ่านอย่างมีระบบ มีลำดับขั้นตอน เข้าใจง่าย สามารถวิเคราะห์เนื้อหาออกเป็นประเด็นหลักและประเด็นรองที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน นำเสนอองค์ความรู้และเรียบเรียงข้อมูลที่ได้โดยการเขียนคำสำคัญของเรื่องผ่านผังกราฟิก 2 ประเภทนี้ได้ คือ ผังความคิด ผังแมงมุม จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมัทธิรา ศิริตานนท์ (2558: 63) ทำวิจัยเรื่องการศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด พบว่าหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิก พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.80 รองลงมาคือด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 และด้านการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 และด้านสื่อ

การสอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 และด้านครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากของผู้เรียนเป็นหลักซึ่งครูผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนมีการจัดทำผังกราฟิกที่น่าสนใจเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียนมากยิ่งขึ้น และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเต็มที่และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามปัญหาพร้อมทั้งครูผู้สอนตอบปัญหาที่นักเรียนสงสัยให้นักเรียนทุกคนได้รับฟังร่วมกัน ในส่วนของเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลครูผู้สอนแจ้งเกณฑ์การประเมินอย่างชัดเจน ใช้เครื่องมือการวัดและประเมินผลหลากหลายผู้เรียนจึงพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภสิริ โสมาเกตุ (2544 : 49) ได้กล่าวว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงาน หรือการปฏิบัติกิจกรรม นั้นความพึงพอใจในการเรียนจึงเป็นความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมเรียนการสอน และต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกสอดคล้องกับแนวทางดังกล่าวและสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพรรณ พูลเขาล้าน (2563 : 34) ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับเทคนิค SQ4R ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับเทคนิค SQ4R อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยคาดว่าวิจัยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ให้กับนักเรียนและคุณครูตามหัวข้อได้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความและนำทักษะกระบวนการอ่านจับใจความไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้ในชีวิตประจำวันได้
2. เป็นแนวทางสำหรับครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยและวิชาอื่นๆ ในการพัฒนาวิธีการสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ได้อย่างเหมาะสมกับจุดประสงค์และสาระการเรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในเรื่องอื่น ๆ ได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. (2551)
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. (2564). *รายงานการประชุมประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564*
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนมานะศึกษา. ยะลา : โรงเรียนมานะศึกษา.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). *การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บุรพาสาน.
- ธารทิพย์ แก้วเหลี่ยม. (2553). *วิธีการอ่านแบบ SQ4R*. (Online). <https://www.google.co.th/244531>, 11 ตุลาคม 2566).

- พรพรรณ พูลเขาล้าน . (2563). การพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยใช้การจัดแบบ Active Learning ร่วมกับเทคนิค SQ4R. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2549). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดวิธีและเทคนิคการสอน1. กรุงเทพมหานคร: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมเนจเม้นท์.
- มัทธิรา ศิริตานนท์ .(2558).การศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- มยุรี หอมขจร. (2560). การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคผังกราฟิกในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรารักเพชรบุรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โรงเรียนมานะศึกษา. (2563). หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมานะศึกษา. ยะลา
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2554). วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ศุภสิริ โสมาเกตู (2544). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการเรียนรู้โดยโครงงานกับการเรียนรู้ตามคู่มือครู. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สุนันท์ ลินธพานนท์. (2554). วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพเยาวชน กรุงเทพมหานคร: เทคนิคพรินต์.
- อมรรัตน์ จิตตะกาล. (2556). การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ